

Alessandro Baricco

ŠILKAS

TYTO ALBA

Alessandro Baricco

ŠILKAS

Iš italų kalbos vertė

Pranas Bieliauskas

VILNIUS 2012

I.

Nors tėvas Ervė Žonkūrai buvo numatęs puikią karjerą armijoje, jis ėmė pelnytis duoną neįprastu amatu, kuris – keista ironija! – turėjo vieną labai mielą savybę: iš jo sklido švelnus, vos juntamas *moteriškumas*.

Ervė Žonkūras pelnėsi duoną pirkdamas ir parduodamas šilkaverpius.

Ėjo 1861-ieji. Floberas rašė *Salammbô*, elektros apšvietimas dar buvo tik mokslininkų prielaida, o anapus Vandenyno Abraomas Linkolnas kovojo kare, kurio pabaigos niekad nepamatys.

Ervė Žonkūrai ėjo trisdešimt antrieji.

Jis pirko ir pardavinėjo.

Šilkaverpius.

2.

Iš tikrųjų Ervė Žonkūras pirkdavo ir parduodavo šilkaverpius tada, kai jų vikšrai glūdėdavo dar nejudrūs mažyčiuose kiaušinėliuose, gelsvuose ar pilkuose, ir atrodydavo be gyvybės žymių. Vien ant delno jų tilpdavo tūkstančiai.

„Todėl ir sakoma: turėti apstą rieškučiose“.

Pirmomis gegužės dienomis kiaušinėliai atsiverdavo išlaisvindami vikšrą, kuris, be perstojo rydamas šilkmedžio lapus, po trisdešimt dienų būdavo pasiruošęs vėl susisukti į kokoną, o po dviejų savaičių – galutinai išsilaisvinti ir atiduoti savo palikimą, kuris, imant šilku, sudarydavo tūkstančius metrų šilko žaliavos, o pinigais – padorią prancūziškų frankų sumelę: tarkim, visa tai vyko pagal taisykles, o minimuoju Ervė Žonkūro atveju, – kažku riame Pietų Prancūzijos rajone.

Miestelį, kuriame Ervė Žonkūras gyveno, visi vadino Lavildjė.

Jo žmoną – Elena.

Vaikų jie neturėjo.

3.

Norėdamas išvengti epidemijos, vis dažniau nuniokodavusios Europos šilkininkystės ūkius, padarinių, Ervė Žonkūras stengdavosi apsirūpinti šilkaverpių kiaušinėliais anapus Viduržemio jūros, Sirijoje ir Egipte. Dėl tų kelionių jo darbas atrodydavo kaip ypatingas, išskirtinis nuotykis. Išvykdavo kiekvienais metais pirmomis sausio dienomis. Įveikdavo tūkstantį šešis šimtus mylių jūra ir aštuonis šimtus kilometrų sausuma. Rinkdavosi kiaušinėlius, derėdavosi dėl kainos, pirkdavo. Paskui apsigrėždavo, vėl įveikdavo aštuonis šimtus kilometrų sausuma ir tūkstantį šešis šimtus mylių jūra ir grįždavo į Lavildjė paprastai pirmąjį balandžio sekmadienį ir paprastai per pačią sumą.

Porą savaitių dar triūsavo pakuodamas ir pardavinėdamas kiaušinėlius.

Likusį metų laiką ilsėdavosi.

Alessandro Baricco (g. 1958 m.) – šiuolaikinės italų literatūros fenomenas, daugelio populiarių romanų autorius. Rašytojas studijavo filosofiją ir muzikologiją, ilgai dirbo muzikos kritiku dienraštyje *La Repubblica*. Pasaulinę šlovę jam pelnė 1996-aisiais išleistas poetiškas, sub-

tilus ir švelnus, originalia literatūrine maniera parašytas romanas „Šilkas“, iškart užkariavęs Italiją, o paskui – ir visą pasaulį. Į 27 kalbas išverstas A. Baricco romanas – lyrizmo, nutylėjimų, fragmentų kupinas šedevras. Už romano žodžių, tarsi įvyniota į šilką, glūdi poetiška, savitai regima tikrovė.

„Šilkas“ – klasikine forma papasakota nepaprastai subtili ir keista meilės istorija. Tai stiliaus šedevras, kur žodžių nedaug, kur šilko leitmotyvas regimas tarsi plonyčiu tepuku rašomi hieroglifai.

Pats rašytojas teigia: „Tai ne romanas. Ir ne apsakymas. Tai – istorija. Jos pradžia – apie vyrą, kuris keliauja per pasaulį, o pabaiga – apie vieną ežerą, tyvuliuojantį vėjuotomis dienomis. (...) Visos istorijos turi savo muziką. Šios istorijos muzika balta. Tai svarbu paaiškinti, nes balta muzika yra keista muzika. Kartais ji trikdo. Ji grojama tyliai, pagal ją šokama lėtai. Kai grojama gerai, tada tarsi girdi grojant tylą ir, žvelgiant į tuos, kurie šoka kaip dievai, atrodo, jog jie nejuda. Velniškai keblus dalykas toji balta muzika.

Daugiau pridurti, regis, nėra ko. Gal tik reikėtų patikslinti, kad ši istorija vyksta XIX amžiuje. Vien todėl, kad niekas joje nesitikėtų lėktuvų, skalbimo mašinų ir psichanalitikų. Jų nėra. Galbūt kitą kartą.“

ISBN 978-9986-16-710-5

TYTOALBA

www.tytoalba.lt